

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni tedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50. večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popusti po dogovoru. In eratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din. za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122. 3123. 3124. 3125 in 3126.

MALA ANTANTA IN YOUNGOV NAČRT

Če ne pride do sporazuma glede vzhodnih reparacij, države Male antante ne bodo podpisale Youngovega načrta o likvidaciji reparacijskega problema — Ustavitev reparacijskih dajatev Mali antanti?

Haag, 8. januarja. s. Stališče velikih držav-upnic v vprašanju vzhodnih reparacij vzmira očividno neprijetno ne samo Madžarsko, na katero naj bi se izvedel pritisk, temveč tudi male upnice, kakor Češkoslovaško, Jugoslavijo, Rumunijo in Poljsko, ker obstoja nevarnost da bi imela lahko interpretacija velikih upnikov znatne posledice za Malo antanto in Poljsko. Države Male antante si že več dni prizadevajo, da bi dobile od velikih držav-upnic pristaneke, da bodo udeležene pri zaključitvi pogodb o zastavnini (Treuhandverträge), s katerimi bodo države-upnice prenesle izvedbo reparacijskih poslov mednarodni plačilni banki. Če pa z Madžarsko ne bo prišlo do sporazuma glede vzhodnih reparacij in bi Mala antanta in Poljska ne hoteli podpisati Youngovega načrta — to podrtavajo Francozi in Angleži soglasno

— bi bile izključene tudi pri teh pogodbah o zastavninah (Treuhandverträge). Razen tega obstoja nevarnost, da bi plačila, do katerih imata Mala antanta in Poljska pravico po Youngovem načrtu, ostala tako dolgo zbrana pri mednarodni plačilni banki in bi ne bila izplačana prej, dokler te države ne bi podpisale Youngovega načrta. Tretja posledica, ki bi sledila, če bi te države ne hotele podpisati Youngovega načrta, bi bila predhodna izključitev malih držav iz upravnega sveta mednarodne banke, v katerem upata Poljska in Češkoslovaška dobiti sedeže.

Odbor za vzhodne reparacije je včeraj ves dan razpravljal o bolgarskih reparacijah, vendar ni prišlo do sporazuma. Predlog, ki ga je včeraj stavil pododbor, določa začetna plačila po 5 milijonov zlatih frankov na

leto, končno število 18 milijonov in končno povprečno vrednost po 12 in pol milijona, dočim se sklicujejo Bolgari na to, da jim je bil že prej priznan letni obrok po 11 milijonov, sami pa ponujajo 10 milijonov na leto. Trajanje teh brezobrestnih odplačilnih dajatev naj bi bilo določeno na 36 let.

Haag, 8. januarja. g. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš se je tekom današnjega dneva pogajal s francoskim ministrskim predsednikom Tardieuem glede češkoslovaškega osvobodilnega dolga. Ta pogajanja naj bi našla modus odplačila v primeru če bi prišlo med nasledstvenimi državami do raznih nameranih dogovorov.

Ministrska seja odbora za nemške reparacije je včeraj zaključila prvo čitanje nekaterih spornih točk. Po današnjem odmoru se bo v četrtek dopoldne vršilo drugo čitanje. Neodločeno je ostalo vprašanje, kaj naj se zgođi z odgođenimi plačili po poteku moratorija, ki ga je najavila Nemčija,

pred vsem pa vprašanje, kateri organi naj bi izposlovali naknadno plačilo. Pri tem se je govorilo tudi o vprašanju negativne zastavnine, ki jo hočejo upniki kakor znano aktivirati. Nemška delegacija je v nadaljnjem odklonila pozitivno zastavno pravico, ki gre preko določb Youngovega načrta. Države-upnice nameravajo glede te točke staviti v četrtek nove predloge.

Pariz, 8. januarja. V tukajšnjih krogi računajo da bo haaska konferenca zaključena najkasneje prihodnji torek. Nadejajo se, da bodo najtežja finančna vprašanja rešena do petka, na kar bo glede ostalih formalnosti kaj kmalu dosežen sporazum.

Berlin, 7. januarja. g. Kot posledica haške konference, na kateri je bila dogovorjena omejitev nemških reparacijskih dajatev na premoğu za Italijo, so italijanke železnice za tekoče leto naročile velike množine premoga v Angliji. Naročila naj bi se pričela izvrševati tekom marca in znašajo 800.000 ton.

Protifašistični atentati

Zeneva, 8. januarja. »Zürcher Zeitung« poroča: V zvezi z odkritimi pariskimi policije o nameranih atentatih protifašistov povodom poroke italijanskega prestolonaslednika in povodom prihoda italijanske delegacije v Zenevo, je tukajšnja policija uvedla preiskavo in izvršila več hišnih preiskav. Pri stitih že delj časa znanih anarhistih ki so bili najbolj na sumu, da so soudeleženi pri tej zaroti, niso našli ničesar, ter so jih takoj izpustili. Tudi v Annemasse pri Zenevi, kraj, ki ga označujejo fašistični listi kot center protifašističnih zarot, so bile izvršene številne hišne preiskave, toda zenevska policija ni našla ničesar, kar bi kakorkoli pričalo o kakih zvezah in pripravah za atentate povodom prihodnje zasedanja Društva narodov, ki bo pričelo 13. januarja.

Svetoslav Petrović — otmičar?

Budimpešta, 8. januarja. V družbi madžarskih umetnikov že nekaj dni razpravljajo o misterioznem izginotju madžarske igralkice Ily Meczery, ki je bila angažirana pri Ufi v Berlinu. Igralka se je zaročila z madžarskim novinarjem Glasom. Te dni je imel Glas opravke v Budimpešti in po svoji vrnitvi v Berlin ni več našel svoje zaročnice. O aferi je obvestil berlinsko policijo, ki je kmalu ugotovila, da je odpeljal Meczeryjevo v Nizzo znani filmski igralec in režiser Svetoslav Petrović. To je v zadnjem času že drugi primer ugrabljenja devojke po Svetislavu Petroviću. Nemara pa je vse skupaj samo njegova — nova reklama.

Vlak zavozil v prepad

Na progi Tunis-Alžir je popustil most — Ves vlak je padel v prepad — 20 mrtvih, 42 težko ranjenih

Pariz, 8. januarja. »Agence Havas« poroča iz Tunisa: Po brzozavni vesteh, ki so snoči prispele v Tunis, se je ponesrečil osebni vlak na progi Tunis — Alžir. Nesreča se je zgodila v departementu Konstantine. Na nekem mostu je skočila lokomotiva iz tira. Posledica tega je bila, da se je porušilo nosilno ogrodje mostu in so vsi naslednji vagoni z lokomotivo vred strmoglavili v globočino. Po dosedanjih ugotovitvah je bilo 20 mrtvih in 42 težko ranjenih. Vzrok nesreče še ni pojasnjen, misli pa se, da gre za atentat.

Razdelitev oblasti na morju

Francoski predlog za razdelitev pomorskih interesov — Priprave za razorožitveno konferenco v Londonu

Pariz, 8. januarja. Kakor znano, so francoski strokovnjaki v spomenici, v kateri je bilo točno pojasnjeno stališče francoske vlade glede razorožitve v splošnem in glede pomorske razorožitve še posebej, izdelali tudi osnovo, s katero se proporcionalno dele pomorski interesi vseh velesil. Ta elaborat bo predložen pomorski razorožitveni konferenci v Londonu ter bo, kakor se začenja, tvoril podlago za določitev to-nazne vojnih mornaric petih pomorskih velesil. »Matin« izve, da so francoski strokovnjaki pri sestavi tega predloga upoštevali teritorialni razvoj in dolžino obale vsake posamezne države ter njeno trgovsko in gospodarsko aktivnost na morju. Na tej bazi so francoski strokovnjaki sestavili ključ, po katerem naj bi se proporcionalno določila višina

tonaže za vsako posamezno silo. Ta ključ predvideva naslednjo razdelitev: Velika Britanija 10, Amerika 4,2, Francija 3, Japonska 1,6 in Italija 1.

London, 8. januarja. Priprave za pomorsko razorožitveno konferenco so v polnem teku. Konferenca bo odprta na kar najbolj svečan način. Po vsej Angliji se bodo na dan otvoritve pomorske razorožitvene konference služile maše za čim boljše uspeh konference. Canterburyški škof je izdal na vse podrejene cerkvene oblasti poziv, naj pozovejo ob otvoritvi pomorske razorožitvene konference vernike k molitvi za uspeh, ker je to po letu 1919, najvažnejša konferenca. Neuspeh te konference, pravi škof, bi pahnil človeštvo daleč nazaj.

Važno za trgovske potnike

Davčna uprava Ljubljana — mesto razglasa:

Potniki agenti, trgovski potniki, ki niso izključno v službenem razmerju, so zavezani k plačevanju davka na dohodek od podjetij, obratov in poslovanja po členu 42, drugega sklopa, točka 1 zakona o neposrednih davkih.

Nezavisno od čistega dohodka plačujejo navedeni ta davek pred začetkom potovanja v letnem iznosu 1000 Din (Sl. 52 in 59 omenjenega zakona o neposrednih davkih).

Davek se plača pred začetkom izvrševanja potovanja v prvi polovici leta v celotnem iznosu po 1000 Din, če se pa potnik prične izvrševati v drugi polovici leta, pa v znesku 500 Din (Sl. 149 prevelikosti za izvrševanje zakona o neposrednih davkih).

Če se potnik agent ali trgovski potnik ne more izkazati s potrditvijo o vplačnem davku, mora poleg rednega davka plačati kot kaznen še enkratni iznos rednega davka.

Potniki agenti, trgovski potniki, ki pridejo iz tujine zaradi nakupa prodaje in sklepanja trgovskih poslov v obse v tuzemstvo, plačujejo ta davek na območju carinarnic ob dohodu v maso državo, kakor je to predvideno v členu 148, točka II, 5 prevelikosti za izvrševanje zakona o neposrednih davkih.

Vsi potniki agenti in trgovski potniki, ki niso izključno v službenem razmerju, se pozivajo, da izpolnijo svojo davčno dolžnost in plačajo ta davek takoj, da se izognejo kazenskim posledicam, predvidenim v členu 139 omenjenega zakona o neposrednih davkih.

Ameriška prohibicija

Washington, 8. januarja. AA. V zbornici je včeraj narodni poslanec iz Newyorka Lagardija obsodil način, kako se sedaj vrši nadzorstvo nad prohibicijo, ki je doživelo popoln neuspeh. Govornik je bilal zlasti postopanje obalnih stražnikov, ki pri vsaki priliki streljajo na tihotape, ne meneč se zato ali koga ubijejo. »Suhie poslanci pa so branili obalne stražnike ter zahtevali od zbornice, naj bi razširila nadzorstvo nad prohibicijo ter postopni ukrepe proti tihotapcem alkohola. Koncem razprave je vlada izjavila, da mora nadzorovati nad 500 pristanišči in razen tega še neizmerno dolgo kanadsko mejo. Navzlic temu pa hoče storiti vse, da prepreči prehod tihotapev z alkoholom preko meje.

Pri zastajajoči telesni potrebi, napetem trebuhu, odvečni železniški kislini, glavobolu, razdražljivosti, tesnobe, počutju, splošni slabosti, utrujenosti, od vaja zelo mila naravna »Franz Josefov« grenčica, v želodcu in črevesu nabrane zastanke prebave in prepreči v mnogih slučajih, da se ne pojavi vnetje slepiča. Najnamenitejši zdravnik tega stoletja so se posluževali »Franz Josefov« vode pri možeh, ženah in otrocih z največjim uspehom. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Pride!
ELITNI KINO MATICA!
Pride!
Quartier Latin
Svetislav Petrović

Pogreb s komunističnimi demonstracijami

Komunistični izgredi in krvavi spopadi s policijo med pogrebnimi komunističnih žrtev v Berlinu

Berlin, 8. januarja. Včeraj popoldne je prišlo na raznih krajih Berlina do izgredov med komunisti in varnostno policijo. Več 100 komunistov se je udeležilo pogreba 2 komunistov, izmed katerih je 1 podlegel smrtnim poškodbam, ki jih je doblil v pretepu z narodnim socialstvom, drugi pa zaradi boleznj umrl v jetnišnici. Demonstracije ob pogrebu so zavzele take oblike, da se je kmalu razvil pretep s policijo. Stražniki so se branili z gumijevkami. Ko pa so komunisti težko ranili policijskega častnika, je policija uporabila orožje. Po prvih streljih se je več komunistov zgrudilo, vendar so jih tovariši odnesli,

tako da se ne ve, ali je tudi kaj mrtvih. V okolici spopada vlada med prebivalstvom največje razburjenje. Ko se je v poznih popoldanskih urah zopet formiral pogreb, so se komunistični nemiri ponovili. Množica, ki se je med tem še povečala, je postala tako agresivna, da je morala policija znova uporabiti orožje. Pogreb je krenil dalje, toda nemiri so se vso pot nadaljevali in prišlo je do novih spopadov, med katerimi je bilo 54 oseb aretiranih. Med aretiranci so spoznali večino članov rdečega Frontbunda. Tudi z oken je letelo na stražnike kamenje. Po aretacijah se je pogreb zaključil brez incidenta.

Izredni prispevki za vzdrževanje cest v škofjeloškem okraju

Po odloku banske uprave z dne 4. decembra 1929 se je vršila sredi decembra v mestni posvetovalnici v Škofji Loki komisijska obravnava glede plačevanja izrednih prispevkov za prekomerno uporabo banovinskih cest, t. j. bivših obalnih cest, ki so proglašene z ministrsko naredbo za oblastne ceste I. in II. reda in dovolzih cest k železniški postaji v območju škofjeloškega cestnega okraja. Poleg zastopnikov banske uprave dr. Stefana Skubica in ing. Josipa Porente so se udeležili sestanka načelnik okr. cestnega odbora v Škofji Loki Matevž Zihertl z odbornikom Jankom Demšarjem in Francem Avguštinom in 19 zasebnih udeležencev - izrednih uporabnikov iz vrst industrijalcev, trgovcev, avtomobilskih podjetnikov, lastnikov luksuznih avtomobilov: sploh vseh, ki so po zakonu vezani na plačevanje izrednega prispevka.

Po obrazložitvi zakonitih določil se je dosegel med zastopnikom okr. cestnega odbora in navedenimi zasebnimi udeleženci sporazum, iz katerega je razvidno, kako so se izredni prispevki določili in kolike so mesečne dajatve prizadetih od 1. januarja 1930 dalje za dobo enega leta, z izjemo avtomobilskih podjetnikov, ki prevažajo osebe obrtoma in plačujejo prispevek v 11 obrokih. Ako eden izmed pogodbenikov sporazuma v času od 1. do 8. decembra ne od-pove, velja pogodba avtomatično tudi za leto 1931. V primeru, da se dejanska uporaba ceste trajno in izdatno zviša ali zmanjša, se izredni prispevki lahko sporazumno izpreme. Uporabniki so se pogodili in zavezali glede prispevkov.

Kljub sprejetju pogodbe se v vrstah avtomobilskih podjetnikov, ki prevažajo osebe obrtoma, vendar izraža nezadovoljstvo in zatrdjuje, da so lastniki avtomobilov v razmerju napram gospodarsko lažjim krogom premočno obremenjeni, češ, da njih dajatve domalega dosega višino prispevkov industrijskih podjetij. Lastniki avtomobilov pravijo, da se ceste po prevzatih, ki je obilna in široka, ne uničujejo v taki meri, kakor se običajno domneva. Tudi navadni vozovi z »kimi platišči ceste izdatno grebajo in kvirajo.

Ova kandidata smrti

Ljubljana, 8. januarja.

Včeraj je bila rešilna postaja dvakrat pozvana na pomoč. Enkrat je rešilni avto odhitel proti Rakeku, drugič pa na kolo-dvor. V obeh primerih je šlo za poskušne samomori.

Na Uncu pri Rakeku se je posestnik Agata Leskovec sprla z domačimi zaradi grunta. Priprati so se začeli že pred 40 leti. Včeraj so se zopet prerekli, po prepriju je pa 90letna starka vsa razburjena pograbila pipec in se večkrat sunila v prsa in trebuh. Domači so takoj pozvali rešilno postajo na pomoč in ljubljanski rešilni avto je Leskovecovo prepeljal v bolnico. Njene poškodbe so sicer težke, vendar pa ne smrtno nevarne. Bati se je edino komplikacij.

Drugi samomorilni kandidat je 32letni rudar Anton Klemenc iz Hrastrnika. Tudi on se je doma sprl in se po prepriju ustrelil v prsa. Kroglja je k sreči obšla pod srcem. S prvim vlakom so ga prepeljali v Ljubljano, od tu pa z vozom v bolnico. Klemenc je kljub težki poškodbi pri zavesti in se počuti dobro. Zdravniki unajo, da mu bodo z operacijo rešili življenje.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.78, Berlin 13.485, Bruselj 7.886, Budimpešta 9.874 do 9.894 (9.889), Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 798.56—796.56 (795.06), London 275.29, Newyork 56.41, Pariz 222.19, Praga 166.78 do 167.58 (167.18), Trst 294.50—296.50 (295.50).

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1275, Pariz 20.2825, London 25.1225, Newyork 514.90, Milan 26.95, Madrid 68.75, Berlin 123, Dunaj 72.5, Sofija 3.7225, Praga 15.2525, Budimpešta 90.20, Varšava 57.75

Smrt na izletu

Split, 8. jan. č. V nenavadnih okoliščinah je preminul 44-letni upokojeni finančni preglednik Vitko Krstulović. V družbi dame je krenil z motornim čolnom na morsk izlet. Daleč od obrežja so ga nenadoma prijela slabosti in je nezavesten omahnil. Spremljevalka je imela toliko prisotnosti duha, da je nemudoma pograbila za krmilo in čolnik srečno privedla do obale. Sodna in zdravniška komisija je ugotovila, da je zadela Krstulovića kap.

Usodno prenočišče

Split, 8. jan. č. Delavec Ante Kušeta je kupoval v Splitu zemljišče. Prenočišče si je poiskal v neki šele na pol zgrajeni hiši. Ko pa se je hotel ponoči dvigniti in o-šiti za trenutek iz poslopja, je padel v globoko klet in se na mestu ubil.

Počastitev letalskega veterana

Pariz, 8. jan. AA. Pariški aeroklub priredi pod predsedstvom ministra za letalstvo Lorraina Eynaca 16. t. m. svečano večerjo, da proslavi pionirja letalstva Santosa Dumonta, ki je bil te dni odlikovan z redom oficirja legije časti.

Vihar nad lionskim zalivom

— Perpignan, 8. januarja. Ob obali divja silen vihar. Vihar je presenetil več ribiških ladij, ki so se morale zateči v špansko luko Rosas. Sneg pada v osmih okrajih. V okrajih Prades in Ceret so prekinjene vse telefonske in brzozavne zveze.

Razmah naše trgovske mornarice

— Dubrovnik, 8. jan. č. Včeraj je zapustil gruško luko velik transoceanski parnik Jugoslovenskega Lloydja »Vojvoda Putnik«, ki je prvič priplul v naše vode. Odpehjal je v Južno Ameriko drva, ki jih je dobavila »Varda« d. d. v Sarajevu

V Ljubljani izhaja 120 listov

Največ listov je stanovsko političnega značaja, najmanj pa sportskih in zdravstveno poučnih

Ljubljana, 8. januarja.

V Ljubljani se tiskalo in izhajalo naslednji časopisi, stanovsko - politična (strokovna) glasila ter gospodarski, prometni, upravni, znanstveni, književni, glasbeni, družinski in humoristični, prosvetni, mladinski in dijaški, versko - nabožni, cerkveno - organizatorični ter sportni in zdravstveno - poučni listi:

Politični, socialno politični in nacionalno propagandistični

1. »Jutro«, dnevnik (odgovorni urednik Davort Ravljen); 2. »Slovenski Narod«, dnevnik (Josip Zupančič); 3. »Slovenec«, dnevnik (Mihla Kreckl); 4. »Domovina«, tednik (Filip Omladič); 5. »Domoljub«, tednik (Franc Zabret); 6. »Kmetijski list«, tednik (Milan Mravljec); 7. »Ponedeljek«, tednik (Ivan Pederžal); 8. »Slovenski list«, tednik (Ciril Kočvar); 9. »Manjinski Presbiter«, tednik (dr. Janko Pretnar); 10. »Podbreški glas«, po potrebi (Jernej Erman); 11. »Bulletin d'information des Miroslav Youngslaves«, 14dnevnik (dr. Janko Pretnar); 12. »Bulletin Youngslaves«, večkrat na leto (dr. Lambert Ehrlich); 13. »Bulletin du Groupement Universitaire des SSS pour la société des Nations«, štirikrat na leto (Leopold Rupnik).

Stanovsko politični (strokovni) listi

1. »Učiteljski Tovarš«, tednik (Ivan Dinnik); 2. »Naš Glas«, desetdnevnik (dr. Karol Dobida); 3. »Poštni Glasnik«, desetdnevnik (Joško Jakše); 4. »Privatni nameštenev«, 14dnevnik (Franc Rakovec); 5. »Strojovodja«, 14dnevnik (Franjo Rupnik); 6. »Delo«, 14dnevnik (Ivan Tavčar); 7. »Delavska Pravica«, tednik (Srečko Zumar); 8. »Volni invalid«, 14dnevnik (Stanko Tomci); 9. »Delavec«, 14dnevnik (Ivan Vuk); 10. »Glasilo zdravniške zbornice«, mesečnik (dr. Ivan Pintar); 11. »Jugoslov. železnice«, mesečnik (Hrabroslav Sever); 12. »Moj dom«, mesečnik (Ivan Frelih); 13. »Organizator«, mesečnik (Franc Turk); 14. »Vzajemnost«, mesečnik (Viktor Steska); 15. »Glasnik želi činovnika«, mesečnik (Angelo Cerkevnik); 16. »Mesarski list«, štirikrat na leto (Albert Kolman); 17. »Poslušar«, 14dnevnik (Tilen Epih); 18. »Avto«, mesečnik (Rado Hribar); 19. »Babiški vestnik«, mesečnik (Katarina Kvartič); 20. »Drogač«, 14dnevnik (Josip Zidar); 21. »Gratiški Radnik«, tednik (Franc Krasovec); 22. »Hotel«, 14dnevnik (Josip Zidar); 23. »Mali trgovec«, tednik (Aljož Zalc); 24. »Radio-Ljubljana«, tednik (Franc Birk); 25. »Zdravniški vestnik«, mesečnik (dr. Franc Deržanec); 26. »Neueste Erdbeben Nachrichten«, po potrebi (prof. dr. Belar).

Gospodarski, prometni in upravni

1. »Službena tečajna ljubljanske borze«, vsak dan, ko posluje borza; 2. »Trgovski list«, trikrat tedensko (dr. Ivan Pless); 3. »Uradni list dravske banovine«, večkrat na teden (Anton Funtek); 4. »Komercialna okrožnica direktorja drž. žel., večkrat na mesec (Angelo Cerkevnik); 5. »Službeni list direktorja drž. železnice«, večkrat na mesec (Teodor Drovencik); 6. »Kmetovalec«, 14dnevnik (Viljem Rohman); 7. »Obrotni vestnik«, 14dnevnik (Ignac Kaiser); 8. »Gostilničar«, mesečnik (Iv. Herczog); 9. »Jugoslov. obrtnik«, mesečnik (Ivan Ogrin); 10. »Merkur«, mesečnik (Miro Jankole); 11. »Narodni gospodar«, mesečnik (Anton Kralj); 12. »Sadjar in vrtar«, mesečnik (M. Humeč); 13. »Slovenski čebelar«, mesečnik (Avgust Bukovec); 14. »Trgovski tovariš«, mesečnik (Josip Kavčič); 15. »Zadrugar«, mesečnik (Franc Rupnik); 16. »Gasilce«, štirikrat na leto (Jan Barle); 17. »Poselst«, po potrebi (Martin Cesar); 18. »Posredovalec«, po potrebi (Janko Zirovnik); 19. »Sejmski vestnik«, v sezoni (Milan Dular); 20. »Slavija«, mesečnik (Fran de Cocco); 21. »Slovenija«, 14dnevnik (Vladimir Pintar); 22. »Uspehi«, tednik (Oton Obradovič); 23. »Tržni Glasnik«, mesečnik (Dominik Bezenšek).

Znanstveni listi

1. »Popotnik«, mesečnik (Rudolf Menčin); 2. »Čas«, dvomesečnik (dr. Fran Lukman); 3. »Slovenski pravnik«, dvomesečnik (dr. Rudolf Sajovic); 4. »Slov. učitelj«, dvomesečnik (Fortunat Lužar); 5. »Bogoslovni vestnik«, tromesečnik (prof. dr. Lukman); 6. »Zbornik za umetnostno zgodovino«, večkrat na leto (dr. Izidor Cankar); 7. »Glasnik muzejskega društva«, po potrebi (dr. Fr. Kos in dr. J. Mal).

Književni, glasbeni, družinski in humoristični

1. »Življenje in svete«, tednik (Božidar Borko); 2. »Gledališki list«, 14dnevnik (Ciril Debevec); 3. »Domači prijatelj«, mesečnik (Emil Podkrajšek); 4. »Dom in Svet«, mesečnik (Franc Koblar); 5. »Ljubljanski Zvon«, mesečnik (Fran Albreht); 6. »Pod Bpov«, mesečnik (Anton Kristan); 7. »Cerkveni Glasbenik«, dvomesečnik (Stanko Premrl); 8. »Nova muzika«, dvomesečnik (Emil Adamič); 9. »Pevec«, dvomesečnik (dr. A. Dolinar); 10. »Zborščik«, dvomesečnik (Zorko Prelovec); 11. »Ilustracija«, mesečnik (Narte Velikonja); 12. »Ženski svet«, mesečnik (Darinka Vdovci); 13. »Kurant«, 14dnevnik (Pavel Debevec); 14. »Žika«, mesečnik (Josip Bernot); 15. »Modra pčica«, mesečnik (Janko Žagar); 16. »Roman«, tednik (Vladimir Gorazd); 17.

Prosvetni, mladinski in dijaški

1. »Zvonček«, mesečnik (dr. Pavel Karlin); 2. »Naš rod«, mesečnik (Ribičič); 3. »Naš obzor«, mesečnik (Emil Podkrajšek); 4. »Angelček«, mesečnik (Jože Volc); 5. »Jugoslov. srednješolec«, mesečnik (Franc Kovič); 6. »Križ«, mesečnik (dr. Stanko Gola); 7. »Mladi junak«, mesečnik (J. Lindič); 8. »Mladost«, mesečnik; 9. »Omladina«, 10dnev. (V. Hrovatin); 10. »Mentor«, mes. (Blaž Poznič); 11. »Naša radost«, mesečnik (Andjelko Sieber); 12. »Ogenj«, mesečnik (Ernest Wilfan); 13. »Rasti«, mesečnik (Ethin Rojč); 14. »Vestnik prosvetnih zvez«, mesečnik (Vinko Zor); 15. »Vigred«, mesečnik (Zora Poženel); 16. »Vrtec«, mesečnik (Jože Volc); 17. »Mladinska knjižica Jutra«, po potrebi (Adolf Ribnikar).

Slovenski znanstvenik siamski državni svetnik

Inženjer Lupša je 15 let raziskoval razvaline antičnih mest in buddističnih svetlišč v Siamu

Ljubljana, 8. januarja.

Smoči je predaval v Kazini pod okriljem ZKD gosp. inž. Lupša o »Odkritjih v razvalinah antičnih buddističnih mest Thaj naroda«. G. inž. Lupša je po naročilu siamske vlade proučeval na 15 let razvaline tamonjskih antičnih mest in buddističnih svetlišč prednikov današnjih Siamcev. Postal je siamski vseučiliški profesor in je bil imenovan v znak priznanja njegovih zaslug za državnega svetnika. Iz njegovega obširnega, nad vse zanimivega predavanja priobčujemo naslednji odlomek, v katerem je govoril o razvalinah mesta Sri Sachanalay:

Zgodovina ne poroča podrobnosti o ustanovitvi in tudi ne o propadu tega mesta. Gotovo je, da je bilo že v prvih stoletjih po Kristusu središče kulturnega gibanja nekake buddistiške metropole. Propadlo je najbrž šele v trinaestem stoletju.

Povsod ima buddizem svoje zmagovalne spomenike, ki kljub samoti sredi džungle pričajo, da je velika misel indijskega princa Gotame tudi na tej zemlji zmagovalno zavladala. Imenitne in pomembne umetnostne zgradbe svetlišč so danes seveda le ruševine, med katerimi leže mnogoštevilni kipi Buddhe, ki tvorijo danes velike arheološke in umetniške vrednote. Ti ostanki so kljubovali nevihtam stoletij in nekaj pozlačene pagode in phrahrangi oznamljajo še vedno svojo znamenito preteklost sedanjosti in prihodnosti.

Prodiranje skozi džunglo

Pri odkritju nekaterih točk nam je džungla povzročala ogromne težkoče. Ljane n. pr. so se vzpenjale po najvišjem drevju in so tvorili sicer romantične, a vendar našemu prodiranju neuporabne giralande. Trava, ki je segala nad naše glave, je bila na nekaterih krajih tako gosta, da smo si morali z džungelskim nožem delati pot. Džungla je bila tu in tam tako samotna, da so mikule ure, preden smo se pririli do posameznih objektov. Pagode in phrahrangi svetlišč so bili po vegetaciji tu in tam tako gosto obdani, da smo jih spoznali šele tedaj, ko smo plezali po njih. To početje ni bilo tudi brez nevarnosti, ker bi se vsak trenutek lahko srečali s kraljem džungle, s tigrom, s črnim medvedom, zloglasno kobra ali kako drugo nevarno sorodno gozdnjako. Orientacija v tej goščavi je bila zelo težavna; če bi se ta ali oni zgubil, bi postal prej ali slej žrtev džungle.

Razburljiv doživljaj s kobro

Tisočletna velikanška tamorinda v družbi nekaj divjih mongodreves in dveh od starosti skrivljenih sladkorih palm je obsejala nižjo vegetacijo na ruševinah kraljevskega dvorca. Te ruševine so se nahajale morda le petsto korakov od našega taborišča. Človek bi mislil, da ni mogoče, da so polomljeni stebri in razdejani kapitol med razmetanim sila-leng kamenjem tvorili ogrado palače, kjer se je pred več kakor tisoč leti odigravalo v orientalskem sijaju srečno življenje nesmanjenih dostojnih vladarjev Thai naroda v krogu dostojanstvenikov in lepih devojč. Koliko arheoloških znamenitosti je tukaj zasutih, se ne ve. Dogmati smo, da je bil kraljevski dvor obdan z dobro urejenimi vrtovi, ki jih je namakala voda iz bližnje reke, napeljana po številnih umetnih prekopih in jarkih.

Razmetavanje kamenoja na tem kraju bi kmalu postalo usodno mojemu laotskemu tovarišu Saatu. Ko je dvignil velik in težak kamen, da bi ga prevrnil na drugo stran, se je izpod njega bliskoma dvignila zloglasna kobra, ki bi se nedvomno pogrnala vanj in mu zadala smrtno rano, če ne bi v prihodnjem trenutku prestrašen spustil kamen. Ta se je prevrnil na kačin rep ter ji tako onemogočil napad. Dobro usmerjen strel iz moje puške je kmalu takoj zatem neno pregrešno življenje. Mestno obzidje z nekaterimi opazoval-

Versko nabožni in cerkveno organizatorični

1. »Bogoljub«, mesečnik (dr. C. Potočnik); 2. »Cerkveni glasnik za tržičko župnijo«, mesečnik (Matija Škrbec); 3. »Kotliški misijon«, mesečnik (Jože Odrina); 4. »Ljubljanski školski list«, mesečnik (Josip Dostal); 5. »Naslobo«, evang. Kirchenzeitung, mesečnik (Mihail Becker); 6. »Cvetje iz vrtov sv. Frančiška«, dvomesečnik (dr. Hugo Bren); 7. »Odmov iz Afrike«, dvomesečnik (dr. J. Jerše); 8. »Salerijski svetnik«, dvomesečnik (Josip Meze); 9. »Zamorček«, dvomesečnik (dr. J. Jerše); 10. »Naša Sloga«, po potrebi (Nada Janković); 11. »Vera in življenje«, mesečnik (dr. Ovidio Rant).

Sportni in zdravstveno poučni listi

1. »Lovec«, mesečnik (inž. Anton Šivic); 2. »Plainski vestnik«, mesečnik (dr. Janko Mlakar); 3. »Zdravje«, mesečnik (dr. Ivo Pirč); 4. »Prerod«, dvomesečnik (Joško Lindič).

Priljučni seznam v Ljubljani izhajajočih publikacij bo menda kolikor toliko popoln, ker so ga sestavila obilnost, ni pa povsem točen, kajti navedeni so tudi nekateri listi, ki ne izhajajo več. Pa tudi če jih 10 ali 15 odštejemo, jih je še vedno nad 100, kar je za Ljubljano pač lepo, morda celo preveliko število.

dreh, čimprej izveši izbirno tekmo in dokončno skleniti o naši udeležbi na tekmi v Luxemburgu. Kajti skrajni čas je, da začnemo s skupnim treniranjem vrste, če se hočemo tekme sploh udeležiti.

Prosveta V 11. sezono mariborskega gledališča

Kakor je bilo prvo desetletje v našem političnem in gospodarskem življenju doba ekspanzije, tako našlo v sedemdesetih letih naša država v pravi posebnosti pri mariborskem gledališču. Ni kmalu našli institucije, ki bi bila v desetletju preteklih tako vse registrirane kakor jih je gledališče v Mariboru, ki je preko pomoči iz ljubljanskih družb in dramatičnih šol, preko kmetijsko-ročkovskih predstavnostnih društev ekspressionističnih dram borilnega tova, od slavnosti vesoljstva s petjem doslovo italijansko oporo in sanjajo o Wagnerju. V desetih letih pa je premalo vse učine in višine in našo svojo zelo omejeno serijo, dobočno mu od realnih prihodkov, lastne moči in moči mariborskega občinstva.

Dne 1. oktobra je bila svedena proslava gledališke desetletnice. Kakor takrat pred 10 leti, je bil na sporedu Jurčičev »Tugomir« in gostovala sta Nušič in Podgoršek: iz zadnjih sezon je bila Zupančičeva »Vernika Deseniška« kot postarek jugoslovanske misli pa Vojnovičeva »Smrt majke Jugovidev«. Bil je lep večer, dostojen desetletniške kulturnega zavoda. Naslednjega dne pa je bila premijera 11. sezone, Cankarjevo »Poljudanje« v popolnoma novi režiji, kakor si jo je zamislil Joško Kovč. Inscenacija sama je dovolj, včasih celo preveč področna čisto simbolično te hane. Trešnji dan proslav je bil zamisljen kot operno - koncertni večer Šimenca, Zamejčeve in Norčiča. Ker pa je moral g. Norčič zaradi smrtne službe v rodni hiši pred mestopom odstopiti, je prevladoval tudi po številu arh. pevke Šimenca.

Nato je sledila premijera Mešterčinovega »Sedemdesetega župana«. Prosvetljiva zgodba je sicer ostala mariborsko oko v publiku, a na našem odru ni našla tistega obupno-krivljenega in v nemoci po masčevanju vpišega izraza, ki ga vsebuje. V Fodorjevi »Cerveni misli« je našla Savinova svojo najodličnejšo vlogo v Suse Sachs Zaradi nove angažirane članice St. Dragunovicve se je ponovila iz prve sezone komedija »Moralna gospe Dulske«, ki pa ni dosegla v nobenem oziru ušleka iste predstave v prvi sezoni.

Leharyjev »Piskrovce« naj bi bil prva opera. Ne da se ta jaja, da jo je mariborska publika nestrno pričakovala, a bila je razočarana. Očividno se ni posvečilo opereti dovolj pozornosti, ki jo pa nekoliko zastarela opereta nujno zahteva. Namesto da bi vsaj opereta postala blagajna, je bil čas za njo izgubljen. — Mnogo bolj je bila Lotzingova tudi nekoli zastarela ohlapna opera »Wormski orodari«. Pevske moči mariborskega gledališča so storiče, kar so moge. Herzog kot kapelnik je dosegel z neopornim ansamblom čudovite uspehe, a občinstvo je ostalo napram tej operi hladno, bi je pač vajeno iz Mikrovčevih časov drugačne muzike; razen tega bi bili morali za sedenje prilike opero znatno skrajšati. Vseokoli pa sta bila tako »Piskrovce« kakor »Orodari« zadržana postrepa, izražali razpoložljive moči tudi pevski.

Svojevredno dogodek naj bi bila Pagnolova »Velika abeceda«, ki stoji in pada z glavnim svojim junakom Monsiear Topazom. Joško Kovč pa je generalni režiser in nosilec vseh glavnih vlog in se ni mogel v Topaza tako popolnoma uživeti, da bi bila njegova vloga resnična, hkrati je bilo delo prehitro nastudirano in je bila še marsikatera scena neugledna. Vprašanje je, če bi ne bil vloga Topaza rešil g. Damaš bode?

Prava svetla točka v dosedanjem letništem repertoarju pa je Klabandova igra »Krog s kredo«. Tako z različno inscenacijo kakor tudi s predstavo samo mora biti Maribor popolnoma zadovoljen. Režijo je imel in hkrati igral Čang-Lunga zopet Joško Kovč, Čang-Lunga je bil El. Kraljica, ki je tudi to vlogo, kakor vsledar vse svoje vloge igrala z vso umetniško dovršeno. Delu v korist bi bilo 4. dejanje lahko izostalo, kakor izostane navadno na vseh odruh.

Za področniško publiko o božici pa je bila namenjena Dobrišarova »Radikalna kuma«, ki je izšla tik pred premiero tudi v Angliji. Barba res ni duhovita, pa sprejeli in včasih celo hvalljivi smo že vse večje nomenklature, da so imele tujo znamenito, čeprav niso publiko nič ugažale. Le primanjlovanje z njo vedno uporabljenimi opereti! Pri »Radikalni kumi« pa se vidi, kako so se igralci potrudili in skoraj bi rekli, da ni nekaj uspešnih. Ni pa prav gledališko občinstvo, če si sami raje z domačo burko nasesto s tujimi nesposobnimi (prim. buranje v arehu pri Orlovu) za blagajno, ko s ubavneje daleko ne zadostijo.

Dr. P. St.

„Svetnik“ na šentjakobskem odru

Šentjakobski diletantje so v nedeljo in na praznik igrali komedijo »Svetnik«, s katero so svoje občinstvo že lani imenito zabavali. Komedija je tako dobra, da s svojo pristno komiko vedno znova zabava in se je človek skoro ne more naveličati. Obkralje je občinstvo napolnilo dvorano do zadnjega kotička. Smeh in ploskanje ni hotelo biti konec, celo med prizori galerija ni mogla kaj, da ne bi ploskala.

Režija je komedijo g. Karus. Zato je predstava potekla gladko. Nič ni bilo preveč in nič premalo v komediji. Režijsko je to ena najboljših komedij, kar jih je doslej vpričo pri šentjakobski oder.

Zaključna, predsedniška družba za povzdig morale je igral kakor lani M. Kosač. Naporno vlogo je vdrjal od začeta do konca v pravilnem tempu. Igral jo je v vseh treh dejanjih brezhibno. Ima sposobnosti za komika, da se v taki roli, kakor njegov tovariš Moser, ki je komičen še sam na sebi in mu je treba samo migniti s trepalnicami ali zamahnuti z roko, da vzbudi v gledalcih smeh. Moser je igral Orvaka in je v Kosačkom v vseh komičnih prizorih uspel na cel črti.

Glavno žensko vlogo, varijetno plezaljo, je igrala Wrišcherjeva. Gotovo bi je tako perfektno ne odigrala nobena druga igralka tega odra. Samo tehnične smeha na odru še nima v oblasti, ker tu pa tam moti njeno sicer prijetno in simpatično igranje. Ob tej priliki naj omenim, da tehnični nedostatki bistveno nima: oprava s podajalnimi vlogi kot celote. Če se ob njih spodastemo, je to samo z dobro voljo in v zavesti, da bi bila vloga brez njih še popolnejša. Rasen tega imajo skoro vsi diletanti grobo napake, katerih se ne morejo odtresti, ker: leže v njih na-

ravi. Vse to se vpleta in zaradi teh je diletant se lahko dober igralec, čeprav bi moral, če bi prišel recimo na poklicni oder, ravno s temi napakami najprej obratovati. Zgodi se pa včasih, da te napake niso tesno svezane z naravo, da bi se jih diletant ne mogel s samovoljstvom in disciplino odtresti že kot diletant. Igralec ki se čuti ubajenega, če mu poveš da to, kar misli, da je njegov individualni smisel, ni estetično na odru, ne more biti igralec. Tudi ne na diletantskem odru. Poročevalec itak vedno vpleta, da je ljubezen in poštenost, s katero diletantje igrajo, nepremenljiva in da je njih trud nepoplačljiv. Toda če naj ne bo poročilo samo konvencionalno hvalevanja in to od predstave do predstave, mora poročevalec zavzeti objektivnejše stališče, ravno tako pa tudi igralec, ker je sicer poročilo o igranju nemogoče. To velja seveda za vse igralce šentjakobskega in vsega drugega diletantskega odra.

Ostali igralci so bili tudi izredno dobri. Bučarjeva, Pirčeva, Modičeva in Kosačova ter Pastorčič, Kunc, Čuk, Lavrič, vsi so pripomogli do lepega celotnega uspeha. Posebno izrazita sta bila Lavrič in Kunc. Pastorčič je bil nekoliko premalo moralen in strog gospod Morala. Videti pa premalo discipliniran bilje.

Drama

Dramska premijera. V soboto 11. tu. se vpričo v ljubljanski drami Dikensova drammatizirana božična povest »Čvrček za pečjo«. To dramo je vpričo samo gledališče takoj prvo leto po prevrtu z velikim uspehom. Občinstvu se je izredno priljubila zaradi svoje čustvene vsebine. V letošnji sezoni je ta drama popolnoma na novo nastudirana, zasedena in v novi režiji g. Cirila Debeve. Pri predstavi sodeluje tudi vojaški orkester. Premijera bo v soboto kot izven predstava.

Ljubljanska drama uprizarj ocoj efektivno inancoško veseloigranje je lepo za abducenta reda D. Posamezne vloge so v rokah gospe Mire Damirve in gospe Janovne ter g. Vide ter g. Lovarja, Skrbnika, Zelenciha, Bratice, Lipaha, Jermena, Pluta in Potokotia. Režija je prof. Sostava.

Jankovčeva drama »Brez ljubezni«, ki je bila na našem odru tako trito sprejeta, uprizarj ljubljanska drama v štirih, dne 9. t. m. v režiji prof. Sesta in v občinski zasedbi. Predstava se vrši za abnoma reda C. V petek sta obe gledališči zaprti.

Opera

Sprememba opernega repertoarja. Noč je poje namesto tuzmanije Wagnerjeve opere Valčara, ki je iz tehničnih razlogov danes nemogoča. Weinbergerjeva opera Svanda dudak z gospodom Bettemom v vlogi Vraga. Osta zasedba glavni in posamezni vlogi leta kot pri dosedanjih predstavah. Opera Svanda dudak, ki je brez dvoma ena najboljših slovenskih oper novejšega časa, dobe vsi občinstvo letos drugič v abnoma, in sicer tokrat vsi z g. Bettemom v vlogi Vraga. Nočljiva predstava se vrši na red A.

Operata »Tilander« se poje v ljubljanski operi junji v četrti dne 9. t. m. v občinski zasedbi. Predstava se vrši na red E.

Šentjakobski oder

Barba »Pred poroko« na šentjakobskem odru. V soboto 11. in v nedeljo 12. januarja uprizarj šentjakobski oder veselejšavo burko v treh dejanjih »Pred poroko«. Komični dialogi, mogoče in nemogoče situacije, izvrstni tipi zabavajo poslušnike vso predstavo. Smeh in sopt smeh. Kdor se bože res dobro zabavati, naj posesti predstavo. — Vstopnice so v trgovini gospe. Milosa Karvičnika na Starom trgu.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Sreda, 8. januarja 1930, katoličani: Severin, pravoslavci: 20. decembra. Sav. Bogorodice.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Življenje je lenj. D. Opera: Svanda dudak. A. Kino Matica: Moj talisman. Kino Ideal: Grof Monte Cristo. Kino Ljubljanski dvor: Nastavbo. Predavanja: Ob 20. zdravstveno predavanje v Delavski zbornici. Predava dr. Mira Finkova. — Ob 17. v Mestni posvetovalnici: Predava inž. Mačkovec o dosedanjih in novih načinih utjevjanja cest. — Predava inž. Sadjarskega in vrtarskega društva ob 20. pri St. Jakobu. Predava Anton Lap o Hlaji. DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bohinc, Rimska cesta; Leustek, Resljeva cesta.

Smučanje je nevarno.

— Je smučanje nevarno? — Pa še kako! Moj brat se je na smučeh zaročil. — Otroci med seboj. — Pojdi z menoj, Jelica, pokažem ti zanimivo igranje. Ti boš Eva, jaz pa Adam. — Kako to? — Ti mi daš rajsko jabolko, jaz ga pa pojem.

V zverinjaku.

Vlomilec tovarišu: Pojdva, tu ni nič zanimivega. Šele včeraj so naju izpustili iz ječe in prav nič me ne mika gledati skozi železno mrežo.

V gledališču.

— Si videla, kako je Ema koketirala s poročnikom v sosedni loži? — Nisem opazila. — Ne? Cemu pa hodiš v gledališče?

Med zidarji.

— Ali ve stavnik, da se je oder podr? — Mislim, da ve, ker je stal pod njim.

Sportnik.

— Ali verjamete, gospodična, da bi brez sporta ne mogel živeti? — Katere vrste sport pa gojite? — Nobenega, pač pa imam trgovino s sportnimi potrebščinami.

Mnogo zaročva.

— Predno se zaročiva, mi morata nekaj obljubiti. — Rade volje. Kaj pa? — Da ne boš nikoli plešast

Dnevne vesti

— **Izpremembe pri okrajnem sodišču.** Povodoma razdelitve sodnih opravil za l. 1930 so nastale tudi nekatere izpremembe v vodstvu posameznih oddelkov in referatov. Starešina okrajnega sodišča je s. s. Oton Vidic, ki je dodeljen tudi kvalifikacijski komisiji pri deželni sodišči ljubljanskem. Sodnik Srečko Verbič, ki je doslej vodil izvršilni oddelek in zemljiško knjigo za okolico, je prevzel civilnopravni oddelek II, ki rešuje zadeve toženih strank od A do J. Namestnik sodnika Srečka Verbiča je sodnik Ferdinand Merala. Sodnik za III. civilni oddelek še ni imenovan. Sodnik za IV. oddelek je s. Ferdinand Merala. Izvršilne stvari in zemljiška knjiga za okolico so poverjene sodniku dr. Bogdanu Petelinu. Kazenski oddelek VII. vodi sodnik dr. Ivan Bizjak. VIII. oddelek pa sodnik Karol Javoršek.

— **Novi preiskovalni sodniki.** Za preiskovalnega sodnika (VIII. oddelek) pri državnem tožilstvu v Ljubljani je imenovan s. o. s. Rajko Lederhas, doslej do deljen okrajnemu sodišču. Preiskovalni sodnik oddelka IX. dr. Kravina je premeščen v Beograd k pravosodnemu ministru. Oddelki za Slovenijo in Dalmacijo, G. dr. Kravina je že odpotoval v Beograd. Preiskovalni sodnik IX. oddelka še ni imenovan. Dosedajni preiskovalni sodnik oddelka VIII. dr. Gošo Stojkovič je imenovan za sodnika-pomočnika pri okrajnem sodišču v Ljubljani.

— **Nalezljive bolezni v dravski banovini.** Od 8. do 14. novembra 1929 je bilo v dravski banovini 45 slučajev tifuznih bolezni, 250 škrlatinke, 55 ošpic, 182 dave, 18 šena, 3 korčevite odreenelosti, 1 griže in 1 vranjična prisada.

— **Zivalske kužne bolezni v dravski banovini.** Od 15. do 22. decembra 1929 je bilo v dravski banovini 18 slučajev svinjske kuže, 10 svinjske rdečice, 3 mehurčastega izpušča goveda, 1 konjskih garij in 1 čebelnje gnihobe.

— **Dražba lova.** Lov krajevine občine Križ se bo oddaljal v zakup na javni dražbi v občinskem uradu v Trzinu 20. februarja ob 9. Zakupna doba traja od 1. marca 1930 do 31. marca 1935.

— **Iz »Uradnega listca«.** »Uradni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 16, z dne 4. t. m. objavlja zakon o organizaciji finančne uprave.

— **Nov delavski list.** Z novim letom je začel izhajati v Zagrebu nov list »Radniške Novice«. Prva številka je posvečena v glavnem reviziji socialno politične zakonodaje. Teden »Radniške Novice« so v rokah delavskih voditeljev iz skupine, ki izdaja poleg beograjskih »Radniških Novic« tudi »Delavsko Politiko« in »Volksetimec«.

— **Ljubljanski sejmi za kožuhovino.** Tu di starejši ljubljanski meščan se spominja na vsak prvi ponedeljek meseca januarja na Sv. Neži, ko so hodili lovci iz vseh krajev bivše Kranjske, Stajerske, Koroske, Primorja, Istre, Hrvaške in Dalmacije po ljubljanskih ulicah za najraznovrstnejšo kožuhovino in jo nudili ljubljencem in došlim kupcem na prodaj. Zbrali so se po raznih ljubljanskih gostilnicah, pozneje na dvorišču Balkana in mešetarce, prekernja in vr vitja je bilo dovolj, kar je pokazovalo živahno kupčijo. Seveda pa je bil promet majhen, saj je šlo pri kupčiji navadno le za posamezne komade. Meseca januarja l. 1925 pa je ta tradicionalni sejem že pokazal resno lice. Njegovo organizacijo je prevzela v svoje roke uprava ljubljanskega velesejma s sodelovanjem Slovenskega lovskega društva v Ljubljani in Slovenskega lovskega društva v Ljubljani.

— **Ljubljanski velesejem.** Vsako naj se zaveda, da je moč samo v slogi in da bodo napredovali samo v medsebojni podpori. Kože lahko oddaste že sedaj. Vsa tozadavna poizvedila daje »Divja koža« v Ljubljani. S 25. januarjem pa je sprejemanje kož zaključeno.

— **Strokovni tečaj za sobne slikarje in slikarje napisov.** Zavod za pospeševanje obrti Zbornice TOI v Ljubljani priredi v februarju enomesečni tečaj za sobne slikarje in slikarje napisov. Tečaj bo celodnevni in se bo vršil v Ljubljani. Namen pouka bo: 1.) Splošna vzgoja sodobnega okusa pri sestavi vzorcev in izbiranju harmoničnih barv za stensko slikanje in izpopolnitev pri sestavljanju in prenašanju vzorcev. 2.) Spoznavanje glavnih smernic pri sestavi učinkovitega besedila za napisne table in reklamo in izpopolnitev praktičnega znanja pri izdelovanju takih napisov v materialu. Pouk bo teoretičen in praktičen. V tečaj se sprejemajo predvsem moštiri, samo izjemoma, kolikor bo dopuščal prostor, tudi starejši pomočniki iz okoliša Dravske banovine. Prijave je poslati najkasneje do 20. januarja t. l. neposredno na naslov: »Zavod P. O. Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Podrobnejša pojasnila dobe prijavitelci pisмено ali ustno v zborničnem uradu.

— **Slovensko planinsko društvo** ponovno opozarja vse svoje člane na planjski koledar za leto 1930, ki je letos izšel izpopolnjen. Vsebuje pogodbi za obmejni promet med našo kraljevino in Italijo ter Avstrijo, pravilnik za vozne olajšave po železnih, navodila za prvo pomoč ob ne-

zgodah, kakšna mora biti žepna lekarna turistu, seznam zaščitenih gorskih cvetov, vrenjski ključ, ki bo nedvomno zanimal vsakega planinca, hišni red za planinske kočje, ki po večini turistom ni znan, dasi je po vseh kočah nabit, organizacija SPD in HPD. Za novince je silajno sestavljen »Vodnik od kočje do kočje«, čas hoje, višina in število prenočišč v posameznih kočah. Končno vsebuje še seznam slovenskih gora in sedel. Koledar bo kmalu pošel.

— **Billjardno prvenstvo v Zagrebu.** V ponedeljek 13. t. m. se prične v Zagrebu turnir za billjardno prvenstvo Zagreba v kavarni »Manon«. Tekmovali bodo v šestih kategorijah. Za prvo kategorijo znaša prva nagrada 500 Din, zmagovalci drugih kategorij pa dobe kot nagrado lepe keje. Prijavnina znaša 10 Din.

— **Za monsignor Toma Zupana** sklad so poslale QM družbi sledeče podružnice: Kočevje 100 Din, Tržič 100 Din, Sv. Duh na Ostrnem vrhu 50 Din. — Lepa hvala. Celo zbirka znaša sedaj 17.801 Din.

— **Koledar Družbe sv. Mohorja za l. 1930** pravi, da je naš tretji kraljevič Pavel, čeprav ve že vsak naš šolarček, da je Andrej! Kako naj si ta »lapsus« mi in z nami naročniki Mohorjevih knjig razlagajo? Temeljnost to pač ni!

— **Nova avtobusna proga.** Pred par dnevi smo poročali, da bo po novem letu odprto novo progo ekovi vasi mavske občine ter sosednih vasi. — Tržiško podjetje, kakor smo pa sedaj iz zanesljivega vira izvedeli, namerava to progo odpreti kranjsko avtopodjetje. Ta proga bi se nedvomno bolj rentirala nego po veliki cesti.

— **Slovenec v Ameriki.** V Kanadi se je v rudniku Creighton Mine smrtno ponesrečil 27letni France Lovšin, rodom iz Brež pri Ribnici. V rudniku ga je zasula plast kamena, velika skala mu je padla na hrbet in mu zlomila hrbtenico. Revez je čez dva dni umrl. Bil je oženjen ter je zapustil ženo in otroka. — Slična nesreča se je pripetila v kraju Rock Springa, kjer je plast zemlje zasula rudarja Andreja Poliča. Tudi on je podlegel poškodbam.

— **»Vagabund«.** Pesmi. Zložil Marjan Telatko. Izdalo in založilo Slov. kulturno društvo »Triglav« v Kragujevcu. Str. 14. Cena Din 5. Naroča se pri Tiskovni drugi v Ljubljani.

— **Vreme.** Vremenska napoved nam obeta megleno in deloma oblačno vreme. Včeraj je bilo lepo samo v Skopju, drugod pa bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 13, v Skopju 5, v Ljubljani 2,2, v Zagrebu 1, v Mariboru 0, v Beogradu — 2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 773,8, temperatura je znašala — 2,6.

— **Londonjska megla v Zagrebu.** Včasih je bila Ljubljana na glasu, da glede megle ne zaostaja daleč za Londonom. To pa ne bo res. Dočim imamo v Ljubljani že več dni lepo in toplo vreme, leži nad Zagrebom že akoro dva tedna izredno gosta megla. Megla ni gosta samo ponoči, marveč tudi podnevi. Večkrat se je pripetilo, da so morali čez dan prižgati luči po mestu.

— **Teška nesreča pri delu.** Včeraj popoldne se je v St. Vidu ponesrečil mizarški pomočnik France Pečnik, zaposlen v delavnici Ivana Černeta. Zašel je z roko pod stroj, ki mu je odtrgal en prst, štiri pa zmečkal. Pečnika so prepeljali v bolnico.

— **Prijet delavčev.** Na zahtevu bratov Balint so orožniki v Čurugu aretirali agenta z žitom in poljskimi pridelki Gavra Dekaniča, ki je brata odkoščeval za ogromne zneke. Dekanič je kot njun zastopnik v Nadalju in okolici nakupoval žito in na podlagi kupčij je pošiljal trditi tozadavne kupčijske pogodbe, na kar je redno prejemal denar. Dekanič pa je več pogodb ponaredil in oškodoval trdiko za 400.000 Din.

— **Kriminalna statistika Subotice** v preteklem letu. V sobotici so imeli lani: 1 premljen umor, 8 ropov, 68 vlovov, 1620 lažjih prestopkov, 42 ponesverb, 4 ugrabljenja deklet, 96 telesnih poškodb, 1 dvoboj, 20 požigov, 3 odprave telesnega plodu, 7 primerov trgovine z dekleti, 31 samomorov in 20 pokušenih samomorov. Aretiranih je bilo 2368, izgnanih 208. Gasilci so intervenirali 134-krat, rešila postaja pa 1424-krat. Škoda, ki so jo lani povzročili požari, znaša 100 milijonov Din.

— **Svinje izgredbe človeško truplo.** V občini Mikanovec v bližini Rume je bil te dni odkrit strašen zločin. Pastir, ki je pasel na polju svinje, je opazil, da se zbira na enem kraju in da neprestano rijejo zemljo. Radoveden je stopil k svinjam in opazil, da so izgredbe človeško truplo in ga začele glodati. Pastir je takoj obvestil orožnike. Kdo je umorjenec, še ni znano. Mrlič, star okoli 30 let, je bil zakopan kakih 14 dni. Orožniki so uvedli preiskavo.

— **Flagiran napad v Zagrebu.** Včeraj ponoči je bila zagrebška policija telefonično obveščena, da v hiši 36 na llici gori. Policijska stražnika sta odšla tja in našla v veži tleč zabol slame. Ogenj sta pogasila sama. Ko sta preizledovala vežo, je nekdo metal kamenje na dvorišče. Velik kamen je zadel stražnika Viškoviča v glavo. Stražnika sta telefonirala po pomoč. Policija je preiskala hišo in sosedna poslopja. V sosedni hiši je našla v delavnici Toma Novosela k pultu privrženega kraljevskega vajenca Nikola J., ki je imel zamašeno usta. Fant je povedal, da se je v hišo splazilo pet maskiranih razbojnikov, ki so ga napadli in zvezali. Pozneje je pa deček prvotno izpoved prekal, češ, da ga je zvezal njegov mojster, ki je napad fingiral. Zato mu je dal 60 Din odškodnine. Policija je aretirala Novosela, ki je pa dokazal alibi. Včeraj je fant tudi drugo izpoved prekal. Zda zatrjuje, da ga je nekdo pregovoril, naj fingira roparski napad. Policija je mojstra in učenca obdržala v zaporu, dokler ne bo zadeva pojasnjena.

— **Agilni Ciril Metodovi podružnici** (moška in ženska) v Šiški pripravita na Svoščno veselico v korist družbe. 22/a

Iz Ljubljane

— **Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije** se bo praznoval 9. t. m. s slovesno službo božjo, ki ji bo prisostvovalo vse osebje državnih oblasti in uradov. V ta namen bo v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja ob 10. slovesna pontifikalna maša z zahvalno pesmijo, po kateri se bodo opravile svečane molitve za kraljico. Vsi državni uradi in javna oblastva naj razobesijo na svojih poslopih državne zastave.

— **Razobesite zastave!** Mestna občina razobesi povodom rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije dne 9. januarja na svojih poslopih državne zastave. Vabim vse meščane, da razobesijo na svojih hišah državne zastave. — Župan: Dr. Puc l. r.

— **Pridobitni in prometni davku** za leto 1930 zavezani se opozarjajo, da vlože prijave do vseheta 5. svečana 1930 pri mestnem magistratu v mestnem ekspeitu. Mestni trg 27-III, soba 48 ali pa pri davčni upravi. Pozneje vloženim prijavam se zaračuna globa 3% do 10% od osnovnega davka. Tiskovine se dobijo pri mestnem magistratu ali pri davčni upravi. Več je razvidno iz razglašja, ki je nabit na mestni deski.

— **Domači in tuji berači.** Menda ga v naši državi ni mesta, kjer bi se bilo po vojni beračenje tako razpaslo, kakor se je v Ljubljani. Človek bi že ne imel nič proti temu, če berači ljubljanski revež, ki je v Ljubljano pristojen, ki ni oskrbovan v kaki mestni ubožnici ali ki ne dobiva sicer zadostne podpore. Toda, po ulicah in hišah hodijo dan na dan vsi možgi beraški tipi z dežele, po največkrat vmes razni prefrigani špekulanti in latovi, ali pa žganjarji, razni, spakedrano slovensčino in — italijansčino čvekajoči tudi — begunci. Temu je treba napraviti konec, kakor so ga napravile tudi druge večje mestne občine! Kaj nas brigajo berači iz kmečkih občin, ki so jih dolžne podpirati, razni kreplji ljudje, ki bi se lahko za kako delo prišli, pa razni tuji elementi, ki se jim daje v Ljubljani le potuha! Nehajte že s tistim stokrat zlorabljenim socialnim čutom, in podpirajte le one, ki so v mestno občino pristojni in podpore res potrebni. S potuho in tisto neukusno jokavostjo naj se pa enkrat neha; Ljubljana ni zavetišče za tuje berače in sumljive tipe, ki nimajo v mestu nobenih opravkov! Ljubljancem hočemo imeti pred temi ljudmi enkrat za vselej mir!

— **Ne zamudite skioptičnega predavanja,** ki ga priredi Slovensko planinsko društvo v ponedeljek, dne 13. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani hotela Union. Predaval bo univ. docent g. dr. Otto Steinbock iz Inomosta o znamenitih otokih Far-Oer, kjer so glavna lovišča kitov ter o zanimivih izletih po Grönlandiji. — Predprijavljajo vstopnic v pisarni Slovenskega planinskega društva, palača ljubljanske kreditne banke, 4. nadst.

— **Prijateljstvo evedle priredi** podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani nocoj ob 20. v soli pri sv. Jakobu prav zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami. Govoril bo vodja mestne vrtnarije g. Anton Lap o lilijah, ki postajajo velika moda, in o gladijolah, obenem bo pa razložil tudi pomladansko delo na vrtu. Vstop je brezplačen in vabimo vse zainteresirane, da se predavanja udeležijo v največjem številu.

— **Ekskursijski fond akademikega kluba** elektrotehnikov v Ljubljani vabi svoje člane k rednemu občnemu zboru, ki se vrši v ponedeljek, 13. t. m. v zbornici mestnega magistrata ob 17. uri. 10-n

— **Zdravstveno predavanje.** Drevi ob 20 predava v dvorani Delavske zbornice samo za ženske specializistinja g. dr. Mira Finkova o ženskih boleznih. Vstopnine ni. Začetek točno ob 20.

— **Plesna vaja ljubljanskega Sokola** je mesto v soboto, izjemoma v četrtek 9. jan. v Narodnem domu. 19-n

— **Društvo »Trenost«** v Ljubljani, vabi vse svoje člane in somišljenike, na redni članski sestanek, ki se vrši danes z običajnim dnevnim redom na moškem učiteljskem v Ljubljani. Začetek ob 8. uri zvečer. — Odbor.

— **Tatvine.** Včeraj ponoči so tatovi posetili stolnico mesarja Petra Sitarja v Solskem dvoredu. Odtrgali so ključavnico na vratih in vdrl v stolnico, iz katere so odnesli okoli 40 kg prekajenega svinjskega mesa v vrednosti 1000 Din. Sitar je včeraj vliom prijavil policiji. — Te dni sta bili izvršeni dve manjši tatvine. Oostilničarki Angeli Česnovar v Kolodvorski ulici je nekdo odnesel 4 rjuhe v vrednosti 400 Din, uradnica Marija Mezetova je pa prijavila policiji, da ji je nedavno nekdo iz spalnice na Krakovskem nasipu odnesel blazino, vredno okoli 400 Din.

Iz Celja

— **Zaključek tekoče lovske sezone.** Z novim letom je potekel za dvajseto na štajerskem čas smrtno nevarnosti. Celjska lovski družba je na praznik ev. treh kraljev zaključila svoje »krvave« pohode po okoliških loviščih s prijetnim sestankom zelene bratovštine v gostoljubnem gostišču ob Voglajni.

— **Ne sestavljajte ozkih prometnih vlie** z vozili. Že na zadnjih sejah celjskega mestnega občnega sveta so bile iznešene številne priporočila, da vozijo nekateri vozniki in avtomobilisti le po polnem namenjenih in dovoljenih ozkih ulicah, ali pa jih pri vhodih zastavljajo za daljši čas s svojimi vozili, dani je to prepovedano in tudi zelo nevarno. Na križišču Krakovega trga in Aleksandrove ulice je pustil mariborski avtomobilist F. B. svoj avtomobil v nedolgo svečer na tako teozem kraju, da ni mogel ulice pasirati noben voz. Ovaden je bil policiji.

— **Zmrzali bi bil škora.** V Gregorčičevi ulici je predmestnim občnim prijam sredi ceste 56-letni hlapec Jurij P. Pasmoli do ga z velikim trudom spravila na nogo, komaj pa je prišel na ljubljansko cesto, se je opet zleknil v sneg. Stražnik ga je moral spraviti v sapor, sicer bi bil smrtni.

Za nedeljsko shajališče

Zima, ki je dolgo odlašala, je sedanjic le prikimala. Sportnikom je to zelo všeč. Še večje pa je število onih, ki jim zima ni priljubljena. Radi bi bili na toplem in suhem, a vsem to ni mogoče. Občinsko socialno skrbstvo ima precej budno oko, ne more pa imeti vseh siromakov v evidenci. Tako n. pr. je pred leti ustanovila ogrevalnico za najsirišmašnejše sloje, kjer se jim postreže s toplim čajem. Vprašam, ali bi se morda našel kdo, ki bi hotel ali mogel preskrbeti za naša delavna dekleta, predvsem za služkinje prostor za shajališče za nedeljske proste popoldneve?

So nekatera dekleta, ki hodijo ob nedeljah popoldne iz ene cerkve v drugo. Te so preskrbljene. Prav je tako. Toda od kar biva na zemlji človeški rod še nikdar niso vsi enako mislili, enako želeli ali hoteli. (Kar bi bilo zelo dolgočasno) tako tudi danes, zato jih je še veliko več, ki malo ali nič v cerkev ne hodijo, drugod pa jim je brezplačno obisk povsod zaprt. Ali naj vse proste ure (3—4 ure) hodijo po mrazu, dežu in snegu? Pri najboljši volji si ne morejo pomagati. Saj bi marsikatera rada doma ostala, ko bi mogla res ostati sama zase, kakor pravijo. Ker radi stanovanjske mislije in drugih razmer, ki jih za sedaj ne morem tu navajati, ne morejo doma ostati.

Zato ni čudno, da si poiščejo različno, morda včasih sumljivo družbo. Ali »kavalirje«, da jih vodijo v gostilno ali kam drugam, na toplo in k zabavi. In takim sestankom sledi največje, razočaranje, jok, bolezen.

Kako primerno bi bilo, ko bi imele, po zgledu drugih večjih mest (ki so sedaj po prevratu v inozemstvu) kakšno dvorano za shajališče za nedeljske proste ure. Prosim, naj se mi oprostijo ako zopet navedem dvorano v Jožefišču (seveda če bi moglo). Ali ko bi se dalo dobiti na razpolago en šolski razred, morda v eni ali drugi zasebni šoli, seveda če bi bilo brezplačno. Tako bi dekleta, ki so bila primorana zapustiti domačo hišo in društveno dvorano, katero so doma gotovo rade poselele, našle tu vsaj nadomestilo, kjer bi lahko brez skrbi zapele nekaj domačih pesmi in ljudskem akordu. Morda bi si kratile čas z deklamacijami in nagovori, kar bi zelo dobro vplivalo na njih duševnost. Seveda bi moralo biti vse pod dobrim vodstvom in nadzorstvom, da bi se vse v redu držalo. Morda bi se nekatere gospodinjice zato žrtvovala, ali bi morda imela katera upokojena učiteljica, veselje do takega vodstva, ki bi tudi skrbela za zabave in poučne diskusije.

Taka nepriljubljena shajališča, bi imela preventivne dobrodelni značaj. Zakaj bolje je na ta način nekaj preskrbeti za dekleta, nego pozneje podpirati zapuščeno in zanamarijeno dečo. Tudi gospodinjice, katerih naloga naj bi bila, da pomagajo preskrbeti služkinjam shajališče, bi pozneje uvidele, kako blagodejno vpliva na mišljenje in čustvovanje deklet, kar naj bi bilo kot posredna predpriprava na poznejše gospodinske šole in tečaje, katerih večina sedanjih pomočnic ne bo mogla nikdar posecati. Služkinja.

Kaj je z železniškimi vpokojenci in invalidi?

Primorani smo radi strašnih in nevdržnih razmer, katere vladalo med nami, železniškimi vpokojenci, invalidi in vdovami, zopet enkrat javno spregovoriti. Posebno pa še, ker klub agilnemu delovanju našega društva še do danes niso urejeni naši prejemki tako, kakor odgovarja našemu preživljanju. To je po kupni moči, pred vojno odgovarjajočih dohodkov pokojnih, nezgodnih rent, provizij in društvenih miloščin. Neštete kolekovane prošnje in osebne intervencije, vedno poročanje in lističi, vse to nam ni pomagalo, da bi dosegli svoje z zlatom, s krvjo in z zdravimi udi plačane in zaslužene pravice.

Mera našega trpljenja je prenapolnjena in ne vzdržimo več. Ravno sredi zime smo brez vsih sredstev, brez denarja, obleke, živili in brez kurjave; kredita nobenega ter zadolžen, da nas preganjajo upniki, katerim bi iz srca radi poravnali dolgove, pa jih ne moremo, ker tudi mi ne dobimo, kar nam gre. Morda bi se hoteli naši upniki obrtniki s spomeniko na ministrstvo, da nam plača, kar nam dolguje. Mi moramo plačevati vse v pariteti zdrave valute, mnoge stvari še visoko nad paritetu, to je stanovanja, obleke, živila in druge potrebščine. Prejemamo pa dohodke v dinarjih po dosedajni valuti, nezdolgo rente pa še vedno v starih, skoro pred devetimi leti odpravljenih avstrijskih kronah — namesto po kupni moči odgovarjajočih vsotah.

Zakaj se nam ne izplačujejo pokojnine po rimskem paktu in nezdolgo rente po § 1325 o. d. z., kar odgovarja nadomestilu za naš zaslužek, kakor je bilo to pred vojo?

Ponovno apeliramo na merodajne kroge, da zastavijo vse sile in nam pribore naše pravice in našo rešitev. Samo ob sebi je razumljivo, da tudi za vpokojence bivše državne železnice, ker so isti tudi plačevali v zlatu v pokojninske sklade (katerih del zata je bil poslan z Dunaja v našo dr-

žavo) in so pustili vse svoje moči v blagor države. Upamo, da ne bo ta naš glas — glas vpijočega v puščavi, kakor je bil dosedaj vedno.

Trpeči žel. invalidi in vpokojenci.

Zgradimo dom intelektualcev

Ze več tednov izhajajo po časopisih pozivi »zgradimo dom služkinj«. Lepa je ta socialna misel, nihče pa ne izproži plemenite misli, da bi zgradili dom intelektualcev. Njim je narod dolžan mnogo, premnogo. Kaj jim pomaga, ako jih slavimo po smrti, pišemo dolge nekrologe, jim postavljamo spominske plošče in spomenike, v življenju jim nudimo sredstev, da jih ohranimo v svoji sredini. Ozmimo se na našega pokojnega umetnika slikarja Groharja. Fižično izčrpan, bolehen je ustvarjal svoja umetniška dela v nezakurjeni sobici. Nadelje na naša pesnika Murna in Keteja. Njih čustva tako topla, njih pesmice kot debete cvetlice toplega južnega solca, a njih podstrošne sobice mrzle, ostanki nekdanje zapuščene sladkorne tovarne. Kako plemenito bi bilo, ako bi zgradili našim bohemom dom, kjer bi našli zatočišče slikarji, ki so povečini primorani ustvarjati svoja dela v nezakurjenih sobah. Zgradimo dom osivlim starčkom pisateljem, ki dvigajo narod na kulturnem polju. Gospodinjice pozivajo, da je njih dolžnost, da zgradijo dom služkinj, a pogledimo gnotni položaj slikarja, kateremu mnogokrat ne ostane niti pare ob zaključku meseca, dočim lahko služkinja vloži ob koncu meseca vso plačo v hranilnico. Lepa je ta socialna misel gospodinjic, toda narod naj se zaveda, kaj je dolžan našim velikim delavcem-intelektualcem. ... d.

Najboljše, najtrajnejše, nato u najcenejše

Vaška tragedija

V Samarkandu je bil te dni obsojen na smrt kmet, ki je umoril svojo mlado, lepo ženo, predsednico vaškega sovjeta v Tetkentu. Kot 10letno dekleco so prodali starši Sarakaj Rahmanovu bogatemu kmetu Taševu za ženo. Od leta 1916 do 1926 je živila Sakaraj pri možu mirno, bila je skromna in krepkna. Po starih običajih je imela obraz vedno zasrt in vse bi bilo dobro, da ni postala pred dvema letoma feministka. Stopila je pod rdečo zastavo, odklozila pačolan in začela hoditi na boljševiške shode. Bila je izvoljena v vaški sovjet in lani je postala celo predsednica.

Mož pa ni bil zadovoljen, da se žena politično udeležuje, ker se je čutil ob njeni strani ponižanega. Sakaraj je bila mlada in lepa in če bi bil preveč sitnari, bi se pač ločila od nje. Mož je hotel celo vstopiti v boljševiško stranko, toda žena je izjavila vodstvu stranke, da te časti ni vreden. Taševa je to tako potrklo, da je zašel na kriva pota. Nedavno je napadel bogatega Indjica, katerega je vzel 13.000 rubljev in ga ubil, a truplo je zakopal na dvorišču. Sakali so pa odgrebli truplo in tako je žena drugo jutro odkrila možev zločin. Otvadila je moža oblastem. Tašev je na zbraj ta čas svoje prijatelje in napadel občinsko hišo. Ubil je svojo ženo, njenega zaščitnika pa težko rani. Napadalcu so bili kmalu aretirani in Tašev je bil z dvema pajdašema obsojen na smrt.

Ni razumel.

Verižnikova žena možu: Pazi, prosim, da danes zopet ne boš jedel z nožem. Kaj poretu naši gostje?

— Nikar si ne beli glave, draga žena. Ze 40 let jem z nožem, pa se še nikoli nisem urezal.

Pred sodiščem.

— Čez balkon ste zlezli v spalnico, spazili ste se k postelji 85letne vdove, napadli ste jo in poškubili. Kaj lahko navedete v svojo obrambo?

— Saj je sama ugasnila luč, gospod sodnik.

Izključeno.

Spiritist: Duh vašega pokojnega moža vam ukazuje, da se nemudoma presežite.

— Kaj? Ukazuje mi, pravite? Potem pa že mi duh mojega moža.

Med pisatelji.

— Ima vaš novi roman zopet srečen konec?

Ne, junaki se vrne k svojemu možu.

Marcel Priollet Seržant Diavolo Roman

Življenje sta si zamislila kot dolgo pot, posuto s krasnimi rožami, katere bosta po vrsti trgala. Spočetka bosta razposajena, ki pustošita gredice samo zato, da napaseta radovednost. Pozneje pa, ko se uneseta, bosta trgala samo lepe rože. Medene tedne podaljšata preko običajne meje.

Ko se pa postarata, ko si bosta samo še tovariša, spojena z neštetimi spomini in globoko ljubeznijo, se bosta znova sklanjala nad rože in jih gledala brez zavisti, dobro vedoč, da so zdaj na vrsti njihovi otroci, da jih začno trgati.

Zvonovi so se vedno peli. Njihov glas je spremljal Beatrico in Borisa.

Seržant Diavolo, na katerega sta bila ta hip skoro pozabila, je bil zamišljen. Misli je na svoje zavoženo življenje.

Lastnega življenja si ni znal urediti. V množici mladih deklet ni znal izbrati nje, ki bi mu pomagala ustanoviti domačo ognjišče.

Maxime ni imel žene, ki bi jo ljubil in štiti. Ne bo imel otročičev, da bi jih uškal na kolenih.

Spominjal se je, da je bil nekoč zaljubljen v lepo markizo de Prefalce. Toda ona je njegovo srce strla in pohlajila. In Maxime de Frileuse je takrat prisegel, da ne bo nikoli več ljubil.

Prisego je doslej držal. Toda zadnje dni se mu je zdelo, da se je to božansko čustvo znova zdrnilo v njem. Postalil se ga je nemir, katerega že dolgo ni poznal. Nepristano je videl v duhu obraz lepe Magdalene. In kakor vsi zaljubljeni je začel tudi on kovati načrte za bodočnost.

Po odhodu iz cerkve Sv. Reparata se je odpravila Beatrice Kantemirova domov, da odloži poročno obleko.

V hotel »Imperia« ni hotela priti v beli obleki, da se izogne radovednim a morda tudi zavistnim pogledom gostov najrazličnejših narodnosti.

Obleka je lepo promenadno obleko iz belega flanela. Na klopučku so ji vihrala snežnobela nočeva peresa.

Zdaj je bila tudi na zunaj enaka odličnim damam, ki so jo gledale postrani, ko je bila še siromašna. Toda iz onih težkih časov je ohranila skromnost, ki ji je branila ponizati se na nivo lahkoživih tuk, ki si domišljajo, da stoji tako visoko, da ne morejo več videti ljudske bede, ne ločiti resnične veličine človeškega duha od krinke duhovnega uboštva.

Kakor Boris, je tudi ona sklenila pomagati trepečim bližnjim in lajšati nji-

hovo gorje. Tega sklepa se je hotela strogo držati.

In ker sta bila mlada zakonca tako plemenita, sta imela tudi vso pravico veseliti se radostnega dneva, ko sta se za vse življenje združila.

Za pojedino je bila določena mala udobna dvorana restavracije ob obali des Etats-Unis. Udeležili so se je knez in kneginja Kantemirova, seržant Diavolo in oba Borisova prijatelja.

Sampanjec je šumel v čašah. Pilo se je na zdravje novoporočencev. In prijatelji so se prijetno zabavali do tretutka, ko se je solnce približalo daleč na zapadu sinjemu morju, kakor bi se hotelo pogrezniti v morskno globino.

Sele ob solnčnem zatonu sta se prijatelja kneza Kantemirova poslovila. Maxime, njegova sestra in svak so krenili počasi proti hotelu »Imperia«.

Po dolgem kramljanju so bili potrebni počitka. Šli so skupaj. Beatrice se je držala Borisa pod roko, in vso pot so molčali.

Tako so prispeli do elegantnega hotela, kamor je bil prišel seržant Diavolo, da izroči pismo ženi svojega polkovnika.

Maxime se je instinktivno ozrl na okna stanovanja grofice de Royaljoje.

Pomislil je, da bo hotel »Imperia« to noč priča velike radosti in velike bridkosti.

Knezu in kneginji Kantemirovi pa ni hotel povedati, kakšne misli mu roje po glavi. Ni jima omenil niti svojega poseta pri grofici de Royaljoje. Danes ni hotel kaliti radosti mladih zaljubljenecv.

Pozneje bo dovolj časa govoriti o bridki usodi nesrečne žene.

Maxime je spremil zakonca do rezerviranih sob. Lahko bi bili mislili, da so stopili v krasen cvetličnjak, kajti na knezovo povelje so bile sobe bogato okrašene z rožami.

Iz salončka za predsobo so prišleci občudovali divne vrtnice, pisane nageljčke in krasne anemone, ki so se družile okrog Beatrice kot najkрасnejše žive rože.

— Si zadovoljna, dušica? — je vprašal Boris Kantemir.

— Morala bi biti zelo izbirčna, če bi mi bila zadovoljna, — je odgovorila Maximova sestra vsa srečna.

Večerja so v salončku, divno okrašenem z rožami. Stregel jim je diskreten natakari, ki Beatrice ni preveč nadlegoval s pomembnimi pogledi.

Po večerji je Maxime de Frileuse izjavil, da se mora posloviti. Mlada zakonca sta ga hotela zadržati. Toda vovoda je bil dovolj izkušen, da je vedel, da komaj čakata, da ostaneta sama, da bi mogla nemoteno uživati sladkosti poročne noči.

Dasi je bil brat in prijatelj, je vendar mislil, da bi ju motil.

Opazil je bil, da je prišla Beatrica v zadrego in da je zardela vedno, kadar je hotela z možem intimno govoriti. Sramežljivost ji ni dala povedati, kaj misli.

Da bi mogla nuditi Borisu vso svojo neizmerno ljubezen, je morala ostati z njim na samem. Tišina, tema in zagonetnost so že od nekdaj prijatelji zaljubljenecv.

Zato je ostal seržant Diavolo gluhi za vse Borisovo in Beatricino prigovarjanje, naj se ostane. Zagledal se je v idilično sliko ljubezni in sreče, rekoč:

— Ne zamerita in ne čudita se, da odhajam. Mislita, da sem se udril v zemljo.

— Tako ... dobro ... Med vama in vajinimi devnimi sanjami ni ničogar več. Ljubita se in bodita srečna, draga moja!

Maxime de Frileuse je zaprl za seboj vrata predsobe in pustil mlada zakonca sama.

Ko je pa stopil na hodnik, se ni mogel več premagovati. Čutil je, kako mu je zdrknila po licu vroča solza.

Hitro si jo je otrl, kakor da se sramuje te slabosti. Povesil je glavo in odšel.

Pot ga je vodila po istem stopnišču, po katerem je bil prišel v hotel pred dnevi, ko mu je vrli vrtar Karel dovolil, da sme h grofici de Royaljoje.

Pred vrati polkovnikove soproge se je ustavil in zasepetal zamišljeno:

— Ta dama potrebuje moje pomoči. Kaj naj storim, da jo rešim?

Seržant Diavolo je stal nepremično, kakor straža na bojišču.

Spomnil se je, da je prisegel braniti čast žene svojega polkovnika tako, kakor bi branil med bombardiranjem francoske postojanke na maroškem bojišču.

Načrta se ni bil zasnovoval. Se vedno je razmišljal, kaj storiti.

Ko je tako stal pred vrati, jih je Yveta nenadoma odprla. Dekle je presenečeno kriknilo:

— Vi, gospod seržant?

Zdaj je bil pa Maxime de Frileuse presenečen.

Spoznal je, da se mora zdeti njegova prisotnost v hotelu ob tem času vsem čudna. Brž je pomislil, kako najti izhod iz kočljivega položaja. Ker je imel bujno fantazijo, je hitro našel pretevo.

— Oprostite, gospodična, — je odgovoril, — da sem vas prestrašil. To mi bil moj namen. V hotel me je privedel vse hvale vreden namen.

Danes popoldne so mi kolonialni vojaški poveljani, da je prišlo na bojišču, kjer je utrjen 4. polk tujske legije, do hudega spopada. Rad bi vedel, če ve gospa polkovnikova, kakšen je bil izid bitke.

S krvjo ruskega naroda so hoteli veržiti

Zanimiv proces v Berlinu. — S ponarejenim sovjetskimi denarjem so hoteli zatreti boljševizem — Nemški general Hofmann kompromitiran

V Berlinu imajo novo senzacijo, za katero se zanima tudi zunanji svet. Gre za senzacionalno obravnavo, polno pustolovski in volunske romantike. Glavni obtoženec je Gruzinec Karumidze, ki je bil deset let »veliki neznanec« v režijskih angleške politično policijske službe, v Leninovi politični oporoki pa »edini mož, katerega se mora revolucija bati«. Obtožnica dotika Karumidza in tovariše ponarejanja bankovcev. V monakovski tiskarni, katere lastnik Schneider in strojnik Kipping sta tudi obtožena, so hoteli ponarejati v ogromnih količinah sovjetske bankovce, da bi financirali kavkaško protiboljševiško revolucijo in omajali vrednost červonca. Karumidze je preiskovalnemu sodniku izjavil, da je hotel osvoboditi svet boljševiškega jarma. Dejal je, da bi ga bili slavili kot odrešenika, če bi se mu bil načrt posrečil, ker je pa imel smolo, so ga proglasili za zločinca.

Karumidze se je sam javil sodišču. Prispejel je v Berlin, toda nihče ne ve, od kod. Izmed poglavarjev Gruzincev, ki so se doma ali v tujini borili proti boljševikom, je ostal baje živ samo on. Bil je neprestano v smrtni nevarnosti. Njegova ideja, uničiti boljševiško moč iz monakovske predmestne tiskarne, je baje samo kopija budimpeštanske afere ponarejanja francoskih frankov. Karumidze je pridobil za svoj načrt avgsburškega trgovca Schmida, katerega označuje obtožnica kot agenta - provokatorja, petrolejskega magnata šira Henryja Deterdinga, ki je bil eden najbogatejših mož sveta in je nedavno umrl, nemškega generala Hofmanna, barona Steinheilla, ki je bil Rasputinov tajnik in je zdaj plesalec v nekem pariškem baru, ter mnogo pustolovcev, veržnikov in drugih sumljivih elementov. Nekaterim je šlo res za idejo, drugim pa samo za denar.

Karumidze je bil baje prezident svobodne gruzinske republike in ko so boljševiki zasedli Tiflis, je pobegnil s Kavkaza. V Evropi je našel svojega davnega zaveznika Deterdinga, ki se je zanimal za kavkaški petrolej. Deterding naj bi financiral kavkaško protiboljševiško revolucijo, nemški general Hofmann naj bi jo vodil kot strateg. Karumidze po kot politik. Deterding je obetal za protiboljševiško revolucijo

milijone, da pa ni niti belica. Bavarska generala Kress in Lossow sta odklonila sodelovanje, Hofmannu so pa iz Berlina namignili, naj se nikar ne vmešava v to pustolovščino. Tako je ostal Karumidze sam in ker si ni znal pomagati drugače, je mislil ponarejati červonce. Izdelati jih je hotel za 100 milijonov zlatih mark. Vse je bilo že pripravljeno, toda predno se je ponarejanje začelo, je prišla policija ponarejalcem na sled.

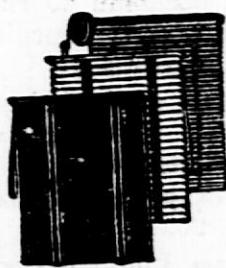
Obtoženi so 42letni Gruzinec Karumidze, 30letni Gruzinec Sadatierashvili, strojni inženjer dr. Becker, monakovski trgovec dr. Weber, frankfurtski knjigotlačec Böhle, trgovec Schmidt iz Nürnberga in inženjer Bell. Karumidze je pred sodniki izjavil, da je pripravljaj doma protiboljševiško revolucijo. Prijatelji so ga pa opozorili, da brez denarja ni mogoče priti boljševikom do živga. Zato je hotel ponarejati sovjetske bankovce. Napisal je pismo do zvezne turško - perzijske banke in ga poslal nemškemu tiskarju Schneiderju. V dopisu je banka naročala večjo količino tiskovnih za svoje delnice. Schneider prvotno ni videl, za kaj gre. Generalu Hofmannu je Karumidze baje odkrito priznal, da hoče s ponarejenim denarjem zatreti boljševizem v Rusiji in komunistem v Nemčiji.

»Vossische Zeitung« je objavila te dni Deterdingovo pismo nemškemu generalu Hofmannu, kateremu se ima Nemčija zahvaliti, da so sklenili boljševiki s centralnimi državami brestitovski mir. Pismo pravi, da je bil Hofmann zapleten v kavkaško protirevolucijo. »Berliner Montagspost« je pa objavila pismo generala Hofmanna švedskemu veleindustriju Noblu, sinu ustanovitelja Nobelove nagrade in interesentu za kavkaški petrolej. Hofmann vabi bogatega Šveda na posvetovanje o kavkaški trgovsko - revolucionarni pustolovščini v Berlin. Deterding je pa sporočil Hofmannovemu tajniku, da pričakuje Hofmanna v Londonu obenem z Noblom in da se je v Parizu posvetoval s kavkaškimi protirevolucionarji. Afera Gruzina Karumidza ima torej zanimivo politično ozadje in je najboljši dokaz, da gotovo gospodo še vedno mika veržiti s krvjo ruskega naroda.

Delovni bukno in puz
za damске plašče, volika izbir, nizko capo
R. MIKLAUC (Priškovci)
Ljubljana, Ljubičeva ulica, pred škofijo

Sufno-doubi
R. MIKLAUC
Ljubljana, Ljubičeva ulica, pred škofijo

DRVA
PREMOG
KOKS
pri družbi »Kurivo«, Dunajska cesta št. 33. — Javna skladišča. Tel. 3434. 11-T

Žaluzije

lesenih tekstilnih rolet (dervo-mitki) rolete iz gradelna se dobijo nacejene pri tvrdki
PETER KOBAL
Kranj — Slovenija
Tel. interurb. 32

Še je čas, da si zasigurate srečko

drž. razr. loterije. I. Zrebanje bo 16. t. m. Brez srečk ne more nihče čez noč obogatiti in priti do blagostanja. S srečko pa je to mogoče. Ne ostanite brez srečk! Srečke se dobijo v Ljubljani:

V oglašnem oddelku »Jutra« v Prešernovi ulici, v Ekspozituri »Jutra« v Šiški na Celovski cesti. — V Mariboru in v Celju pa pri podružnicah »Jutra« ter pri podpisnem zavodu.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakom ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5.

Stanovanje

dve sobi, kuhinja, in pralnica, pol ure od mesta, takoj oddam. Avto postaja. Ponudbe na upravo tega lista pod »Čistost«. 586

Ribje olje

sveže, najfinše, norveško, iz lekarne dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani. se priporoča bledim, slabotnim osebam. 87-L

Likanje moške ali damске obleke 18 D

Englishmen are well dressed, but Americans are well pressed. (Angličji so lepo obloženi, Američani pa dobro pritisnjeni). Ljubljanski posnema jno jhi! Waller Express, Stari trg 19, obično v 15. uri, čisti, tona-žito pritisne. Za pisco, koncerte ta-koj. Pisce, pošljemo po obloko. 585

Inventar za pekarijo

prodam. Naslov v upravi tega lista. 588

20odstotne kronске bone

kupuje Pučka štedionica, založni zavod d. d., Osijek, Desatichina ul. 27. 110/L

Špeciјalna delavnica

za previjanje električnih motorjev in popravljanje vseh električnih aparatov.

F. Perčinič, elektromehanično podjetje Ljubljana, Gosposvetska c. 16 (restavracija pri Levu)

„OLLA“ GUM
je **NAJBOLJA!**
Dokazano najpopolnejša!

Perilo za gospoda
gotovo in po meri
v
najboljši izdelavi
po
najnižjih cenah
pri
K. S. S. Ljubljana

„Zdrav duh v zdravem telesu“
To je bilo geslo modri-
janov že pred
2000
leti

Tudi vi boste imeli zdravo elastično telo, če se boste umivali s čisto vodo in uporabljali dobro milo. Albus milo za umivanje, ki je izdelano iz najfinjših surovin in se zelo peni osveta Vaše telo. Po uporabi Albus mila za umivanje, se boste počutili polni optimizma in samozvesti.

Poizkusite še danes

ALBUS
MILO ZA UMIVANJE

DOBI SE V VSAKI TRGOVINI